

Rend- Tartományi Közlöny

A KAP. SZ. JÁNOSRÓL NEVEZETT FERENCRENDI TARTOMÁNY

HIVATALOS KÖZLÖNYE

1913. Julius-Augusztus

A FŐTISZTELENDŐ P. PROVINCIALIS MEGBIZÁSÁBÓL SZERKESZTI:

P. PESTI EMMÁNUEL

GYÖNGYÖSI HÁZFÖNÖK, THEOLOGIAI TANÁR.

Kiadótulajdonos: A Kap. Sz. Jánosról Nev. Ferencrendi Tartomány Főnöksége Gyöngyösön.

A tartományfőnökség közleményei.

Kedves Testvérek!

A vizita canonica alkalmával megállapítottam minden egyes zárdánkban, hogy mily összeggel tartozik évenként hozzájárulni a Provincia studiumi költségeinek fedezéséhez, s egyben bejegyeztettem a zárdák vagyoni állapotát feltüntető törzskönyvbe azt is, hogy mikor és mily részletekben kell ezt a provinciaadót a Tartományfőnökséghez beküldeni. Ugyanakkor hangsúlyoztam a zárdafőnök atyák előtt azt is, hogy a fizetés f. é. julius havától kezdve lesz esedékes, mivel mi a rendben az évi számadások elkészítésénél nem a politikai esztendőt vesszük tekintetbe, hanem a capitularis év (juliustól-juliusig) a mérvadó. Kérem tehát azon zárdafőnök atyákat, akik a juliusi részlet beszolgáltatásával még hátralékban vannak, hogy szíveskedjenek ebbeli köteleességüknek mielőbb eleget tenni és a juliusi részlet nekem megküldeni.

Tudjuk tapasztalatból, hogy a könyvtár oly szükséges valami minden egyes zárdában, mint a falat kenyér az asztalon. Legjobban érzik ezt a testvérek Szatmáron, ahol csak most rendezkedtek be és könyvtár hiányában vannak. Az ottani házfőnök Tamás Alajos Exprovincialis atya kérelmére ezennel szeretettel felszólítottam a zárdák ntiszt. főnökeit, hogy legyenek szívesek a vezetésük alatt álló zárdák könyvtárában utánanézni, hogy ha esetleg akadnak dupla fölös példányokra, úgy küldjék meg azokat az új zárda címére Szatmár-Némethre.

P. Szvidrony Bonifác testvérünk, ki oly odaadó önfeláldozással munkálkodik Illaván a szegény rabok között, az Isten országa terjesztésén, egy szép imakönyvet írt: „Isten az én reményem“ címmel. A könyvecske immár a

harmadik kiadását éri el. Mondhatom, hogy becses tartalmával és megnyerő külalakjával mindenki tetszését meg fogja nyerni, ifju és öreg, előkelő és szegény egyaránt nagy lelki haszonnal imádkozhatik belőle. P. Bonifác a Sz. István-Társulat révén ismét újabb kiadásban akarja sajtó alá rendezni a könyvet; kéri azonban a zárdafőnök és a többi atyákat, hogy legyenek szívesek azt a gondjaikra bízott hívek, de főképp az iskolásgyermekek között jóakaratúlag terjeszteni. A tiszta nyereséget a Provincia egyik szegényebb templomának felszerelésére szánja. Ajánlom tehát az egész ügyet a Ven. Definitoriummal együtt szeretett Testvéreim jóindulatába és kérem, hogy ez ügyben szíveskedjenek Bonifác atyával érintkezésbe lépni.

Végül sietek a fiatalabb atyáknak tudomására adni, hogy az 1910. évi Congregáción megállapított schema szerint a jövő esztendei vizsga tananyaga a következő: „Ex Theologia morali: De sacramentis Eucharistiae et Extremae unctionis; — Ez jure canonico: De impedimentis matrimonii dirimentibus.“ — Kérem tehát azon atyákat, akik áldozópapságuk ötödik esztendejét még be nem töltötték, hogy az elsorolt materiából a jövő év május haváig lelkiismeretesen előkészülni szíveskedjenek.

Gyöngyös, 1913. augusztus 9-én.

P. Unghváry Antal

Minister Provincialis.

A tartományfőnök atya rendeletéből:

P. Virág Venantius
Secr. Min. Prov.

A binandi fakultásról.

Krisztus Urunk, mikor az utolsó vacsorán az oltáriszentséget alapította, nem állapította meg, hogy hányszor szabad naponként a sz. Mise áldozatot bemutatni, hanem ennek meghatározását Egyházára bízta. Az Egyház kezdetben e tekintetben semmi tilalmat sem állított, ép azért a papok annyiszor miséztek napjában, ahányszor jónak látták. Találunk a középkorban buzgó szerzeteseket, akik napjában tizszer mutatták be a sz. Mise áldozatot. Sőt voltak, akik egyébbel nem is foglalkoztak, mint a sz. Mise méltó bemutatásával.

Sajnos, mint mindenben, úgy ezen sz. dologban is, később belekeveredett az anyagi érdek. Sokan nem annyira buzgóságból, mint nyereségvágyból ismételtették a sz. Misét. — Mikor ezt az Egyház észrevette és azonkívül látta, hogy a sz. Mise többszöri bemutatása napjában elvonja a papokat a többi pasztorális munkáktól, a melyek pedig nem kevésbé fontosak, mint a misézés, megtiltotta, hogy a sz. Misét nem szabad egyszerűen többször napjában bemutatni. Ez a tilalom innen-onnan már ezer éves.

Dacára azonban ezen tilalomnak az Egyház mégis, midőn azt szükségesnek látja, néha-néha engedélyt ad a napjában való kétszeri misézésre. Ezt az engedélyt nevezzük „binandi fakultás”-nak. Van egy trinandi fakultás is t. i. karácsony napján, mikor minden pap misézhetik háromszor, sőt a spanyol papság ezt halottak napján is megteheti. Ezt azonban nem nevezzük fakultásnak, mert ez a liturgia általános engedménye és nem szorítkozik egyes konkrét esetekre. Ezenkívül azonban csak nagyon ritkán ad az Egyház trinandi fakultást. Ilyen engedménnyel csak Amerikában és néhány missió helyen találkozunk, míg a binandi fakultás elég gyakori.

A binandi fakultást csak szükség esetében adja meg az egyház, ha t. i. azt a hívek szükségére megkívánja. Vannak olyan szükségek, melyek az egyházjog intézkedése szerint ipso facto megadják a binálási engedélyt, a nélkül, hogy azt Rómából kérni kellene. Az 1870. május 24-én a S. C. de prop. Fide által kiadott instructio szerint különösen két ilyen szükség van: 1. Ha egy pep két plébániát adminisztrál és nincs egy más pap segítsége. Ez esetben mindkét plébánia templomban kell miséznie minden vasár és ünnepnapon, ha csak a két plébánia népe kényelmesen össze nem tud jönni az egyik templomban. 2. Ha egy és ugyanazon plébánia népe nem tud összejönni valami ok miatt egyszerre a plébánia templomba a sz. Misére. Ez esetben szintén szabadságában áll a plébánosnak ha egyedül van, hogy népe szükséglete miatt vasár és ünnepnapokon kétszer misézzon.

Ezen két esetben megengedi ugyan az

egyházjog ipso facto a binálást, de mégis elrendeli, hogy a dolog a megyéspüspök elé terjesztessék, nem azért, hogy ő adjon binandi fakultást, hanem azért, hogy megítélje vajjon főnforog-e az egyházjog által említett két eset. Ha a püspök deklarálta, hogy csakugyan főnforog az említett szükségek valamelyike, úgy a binálás minden további engedély nélkül megvan engedve. Sőt ez esetben a binálási engedély nincs a plébános személyéhez sem kötve, hanem bárki, a ki őt helyettesíti, binálhat.

Ezen két kánoni szükség esetén kívül, ha más valami szükség merül föl a binálásra, úgy csak a római sz. Szék engedélyével lehet binálni. Ezen engedély könnyebb megszerezhetése végett a római sz. Szék fakultást szokott adni a megyés püspököknek, melynek értelmében az említett két szükség esetén kívül más szükségben is megadhatják a sz. Szék nevében a binálási engedélyt. Ezen fakultáshoz azonban VII. Sándor pápa igen szigorú klauzulát kötött, mely így hangzik: „Caveat vero, ne praedicta facultate seu dispensatione bis celebrandi in die aliter quam ex gravissimis causis (et rarissime) utatur, in quo graviter ipsius conscientia oneratur”. — Nem csodálkozhatunk tehát, hogy némely püspök ezen szigorú klauzula miatt alig mert adni binandi fakultást, ha csak a főntebb említett ké kánoni szükség eset nem fordult elő. XII. Leo pápa azonban, a ki e dologban az amerikai püspökök félelmét látta, így íratott a S. Luissi püspökhöz: „Omnem te anxietatem animi deponere debere, et quin commovearis verborum rigore, Se (Sancti tatem Suam) conscientiae et prudentiae tuae committere ut indices, quibus in casibus ratione habita adiunctorum dioecesis tuae graves adesse causae censendae sint, facultatem, de qua sermo est, sacerdotibus impertiendi. Ubi vero has causas graves secundum conscientiam prudentiamque tuam arbitratus fueris, Sanctitas Sua posse absque ulla dubitatione ea facultate uti benigne declaravit”.

Ezen bátorításra a püspökök jobban kezdtek élni a római engedménnyel és több binandi fakultást osztogattak. Sok kétes esetekben mégis megkérdezték a sz. Széket, vajjon lehet-e adni binandi fakultást. A sz. Szék feleleteiből körül-belül a következőket állapíthatjuk meg:

Szabad binandi fakultást adni a püspököknek:

1. Ha a szomszéd templom, a hol lehetne misét hallgatni, nincs messzebb mint fél mértföldnyire.

2. Nem kell a binandi fakultás megadásához valami nagy szükség, mert ilyen esetben, mint főntebb láttuk fakultás nélkül is lehet binálni, hanem elég a rationabilis causa.

3. Hogy 10—12 szolga misét hallgathasson szabad adni binandi fakultást.

4. Ha 30—50 hívő ki van téve annak a veszélynek, hogy nem hallgat misét, szabad binandi fakultást adni.

Ezekből tehát azt látjuk, hogy a Sz. Szék korántsem olyan szigorú a binandi fakultás megadásában, mint ahogy az az első tekintetre fölünik. És leszámítva a két kánoni szükség esetet, amelyben már maga az egyházjog megadja a binandi fakultást, a püspökök a Sz. Szék nevében megengedhetik a kétszeri misézést sokkal kisebb szükségben is. A különbség csak az, hogy az előbbi esetben, mikor t. i. az egyházjog engedi meg a binálást, ez az engedély nem a plébános személyének, hanem hivatalának szól. Épen azért bárki helyettesíti a plébánost ipso facto binálhat. Ha azonban a püspök az említett két kánoni szükségesezen kívül a Sz. Széktől nyert hatalmánál fogva adja meg a binandi fakultást, úgy ez az engedmény a kérelmező személyének szól és ha valaki az illetőt helyettesíti, ez nem binálhat, ha csak ő is nem kapott a helyettesítés miatt binandi fakultást, vagy ha csak a püspök mindjárt kezdetben ki nem mondta, hogy a helyettes is binálhat.

Kellő engedély nélkül binálni mindesetre nem szabad. Megengedik azonban a moralisták, hogy ha valami váratlan szükség adná magát elő, úgy hogy nem lenne idő a püspökhöz folyamodni, mégis szabad binálni „ex praesumpta licentia”. Elvégre a kétszeri miszés tilalma csupán egy egyházi parancs, amelyről szintén áll a moralisták által nagyon is ésszerűen fölláított elv: „Ecclesia cum magno incommodonon obligat.” Tehát ha nagy a szükség és nincs idő a püspökhöz fordulni engedélyért, lehet binálni. Utólag azonban a dolgot be kell jelenteni a püspöknek, mint Noldin mondja: „Post factum tamen res ad ordinarium ad recognitionem causae referenda est.” (De Eucharistia 206. 2.) Ilyen hirtelen szükség lenne pl. ha a viaticumot kellene adminisztrálni és nem volna konzekrált sz. ostya, vagy ha vásár- és ünnepnapon hirtelen rosszul lenne valaki a papok közül és nem tudná elvégezni a szükséges sz. misét és a többi papok már le lennének kötve szintén sz. misékre stb.

Bármilyen okból és bármilyen módon bináljon is valaki, egyet be kell tartania szigorúan t. i. nem szabad a második miséért stipendiumot elfogadnia. Ezt a tilalmat az Egyház a kapzsiság megfékezésére hozta. Az egyik miséért szabad tehát stipendiumot elfogadni, de a másikat stipendium nélkül kell végezni tetszés szerinti intentióra. Megjegyzendő, hogy a parochiális mise szintén a fizetett misék közé számítandó, mert a plébános, illetve az adminisz-

trátor azok fejében is kapja a jövedelmet. Nem szabad tehát binálás esetében az egyik misét stipendiumért mondani, a másikban pedig elvégezni a parochiális misét. Szabad azonban a másik misében olyan kötelező intentiót végezni, amellyel nem jár stipendium. Lehet pl. az egyik misében stipendiumot elfogadni, a másik misében pedig elvégezni a kötelező misét valamelyik meghalt rendtársunkért, mert ez nincs stipendiummal összekötve.

Kivételt ez alól a szabály alól csak karácsony ünnepe képez, amikor mind a három miséért szabad stipendiumot elfogadni. Ekkor ugyanis nem engedély alapján misézünk háromszor, hanem maga a liturgia engedi meg a három misét.

Végül ami a binálás módját és ritusát illeti a S. Rit. Congr. decisioiból összegyűjtve szépen leírja azt a Caeremoniale Rom. Seraphicum (210 lap. 240. §.).

Különbséget kell tennünk, hogy a pap ugyanazon templomban miséz-e másodszor, vagy máshol. Ha ugyanazon templomban lesz a második sz. mise, úgy a pap, miután a sz. vért magához vette, leteszi a kelyhet anélkül, hogy abba bort engedne tölteni, a corporaléra és összetett kezekkel mondja „Quod ore sumpsimus etc.” majd egy erre rendelt edénykében újjait vízzel lemossa és a purificatoriummal megtörli közben mondván: „Corpus tuum Domine etc.” Azután a kelyhet a corporalén hagyva patenával, pallával és velummal befödi. Erre tovább folytatja a misét anélkül, hogy a kehely előtt térdet hajtana. A mise végén a kelyhet beviszi a sekrestyébe és illendő helyen elzárja, vagy kellő hely hiányában az oltáron hagyja. A második sz. misében ugyanazon kelyhet kell használnia, offertoriumnál azonban vigyázniia kell, hogy a kelyhet a corporalén kívül ne állítsa és a bor betöltése után belülről körül ne törölje. — Ha a második sz. mise más templomban lesz, úgy a pap az első misénél éppen úgy jár el, mint föntebb mondtuk, azzal a különbséggel, hogy a mise végén a kelyhet nem viszi be a sekrestyébe, hanem miután az utolsó evangéliumot elvégezte középre megy, lefödi a kelyhet, melyben ezen idő alatt a sz. vér részecskéi összegyülemlettek a fenéken, azt ajkaihoz emelve kiszívja a kehelyből. Ezután legalább annyi vizet töltet a kehelybe, amennyi a sz. vér volt és azzal a kelyhet kiöblíti, ezt a vizet azután egy edénybe tölti, melyet vagy másnap magához vesz az áldozás után, vagy beleönti a sacrariumba. A kelyhet pedig kitörölve beviszi a sekrestyébe.

Az újabb dekretumokról.

Az utóbbi időben kiadott dekretumok közül különösen kettő érdemel említést. Az első a S. Rit. Congregatio dekretuma és a sz. mise

végén előirt imádságokról szól. Tudjuk, hogy XIII. Leó pápa előirta, hogy minden csendes mise végén a pap térdenállva végezzen 3 üd-

vözletet, a „Salve Regina“-t stb. Ezen imák elmaradnak az énekes misék végén és azon misék végén, melyek az énekes misékkal egyenrangban vannak, ilyen pl. a konvent mise, ha mindjárt csendes mise is, legújabbán szintén ilyennek deklaráltatott a hónap első péntekén mondani szokott votiv mise Jézus legsz. Szívéről, ha csendesen is végeztetik. Ezeket szem előtt tartva némely püspökök a következő dubiumot terjesztették a S. Rit. Congregatio elé:

„An, attentis S. R. C. Decretis n. 3697. Ordinis Min. Cap. pucinatorum, 7. Dec. 1888. ad III. de Missa Conventuali sine cantu, et n. 4271. Baionen. 8. Jun. 1911. ad II. de Missa votiva lecta S. Cordis Jesu, prima feria VI. cuiusvis mensis, etiam aliqua similis Missa lecta, ex. gr. occasione primae communionis, aut communionis generalis, sacrae confirmationis vel ordinationis aut pro sponsis, haberi possit uti solemnis; eique applicari valeant praefata decreta quoad Preces in fine Missae, a Summo Pontifice praescriptas, omittendas?“

Et Sacra Rituum Congregatio, audito Commissionis liturgicae suffragio, omnibus accurate perpensis ita rescribendum censuit: „Affirmative, si missa cum aliqua solemnitate celebratur, vel Missam, quin celebrans ab altari recedat immediate ac rite subsequatur aliqua sacra functio seu pium exercitium.“

Atque ita rescripsit ac declaravit. Die 20. Junii 1913. ,

fr. S. Card. **Martinelli**, Praefectus
† **Petrus La Fontaine Ep. Charyst.**
Secretarius.

Ezen dekretum értelmében tehát, valahányszor a csendes sz. misét valami ünnepélyességgel végezzük pl. első sz. áldozás van, bérnálás, ordináció, vagy talán mindjárt az utolsó evangélium után rögtön következik va-

lami sz. funkció pl. áldás a legm. Oltáriszentséggel, az evangélium fölolvása és a vele járó imák stb. ilyen alkalmakkor mindig el lehet hagyni a sz. mise végén előírt imákat.

A másik dekretumot a S. Poenitentiaria adta ki és ez a jelenlegi jubileumi bucsúról szól. Ugyanis a következő kérdést terjesztették a jubileumi bucsú ügyében a S. Poenitentiaria elé: „An Jubileum indictum litteris apostolicis Magni faustique eventus, datis die 8 martii huius anni, pluries acquiri possit, si iniuncta opera repetantur.“

Re mature perpensa, eadem S. Poenitentiaria, de mandato Ssmi. D. N. Pii Papae x, ad quaesitum propositum respondendum esse decrevit, prout alias occasione praecedentium iubilaeorum, declaratum est, nempe:

Praedictum Jubileum, quoad plenariam indulgentiam, bis aut pluries acquiri posse, iniuncta opera bis aut pluries repetendo; semel vero, idest prima tantum vice, quoad caeteros favores, nempe absolutiones a censuris et a casibus reservatis, commutationes aut dispensationes.

Datum Romae in sacra Poenitentiaria, die 6. junii 1913.

S. Card. **Vanutelli**, Maior Poenitentiarius.

I. **Palica**, S. P. Secretarius.

Ezen dekretum értelmében tehát, a jelenlegi nagy Konstantin-féle bucsút nem csak egyszer, hanem többször is el lehet nyerni, ha t. i. valaki a bucsúra előírt föltételeket újra és újra betölti. De csak a bucsú maga ismétlődik meg, azokkal az engedményekkel azonban, melyeket a Sz. Szék a jubileumi gyónásra tett, értjük t. i. a feloldozást a kiközösítések alól és a különböző dispenczálási fakultásokat stb., csakis egyszer és pedig az első alkalommal lehet élni.

Tézisek a kétheti konferenciákhoz.

1. Ex theologia morali: Agatur de simonia reali et confidentiali, de simonia in re beneficiaria. Prohibitiones particulares Ecclesiae circa simoniam. (Lásd: Noldint „De praeceptis“ pag. 191 et sequ.)

2. Ex iure Canonico: De dispensatione impedimentorum matr. In specie: Quis potest dispensare, et quales requiruntur causae ad dispensationem? ... (Lásd: Tauber pag. 457 et sequ.)

Tartományi hírek.

Kongresszus definitorialis. Főt. Provincialis Atyánk a pécsi zárda vizitációja után folytatta körútját, majd jul. 11-én haza ért Gyöngyösre, ahol a zárda tagjai a templomajtóban az előírt ünnepélyes módon fogadták. A főoltár előtt végzett néhány perenyi adoráció után a zárda összes tagjai kézsókra és paxra járultak Főelőjárónk elé. A templomból a provincialátba kísértük, ahol P. Pesti Manó ház-

főnök meleg és szívből fakadó beszédet intézett hozzá, melyben külön felhívja és felkéri a zárda vizitációjára. Erre főt. Provinciális Atyánk hű s igazán megható szavakkal ecsetelte a várva-várt viszontlátás érzelmeit s azon hő kívánságát, hogy e vizitáció szolgáljon mindannyiunk testi s főképp lelki hasznára. A megejtett vizitáció után rögtön megkezdődtek a kongresszusra való előkészületek. Jul. 20-án érkeztek meg az

első definitor atyák: P. Kaizer Nándor, budapesti házfőnök és P. Szendei Ágoston, pécsi házfőnök. Másnap délután a definitorium többi tagjai is megjelentek és pedig: főt. P. Tamás Alajos Exminiszter és Custos; P. Kochán Bertalan, szabadkai házfőnök és P. Martinov Fortunát. Még az este vacsora alatt főt. Provinciális Atyánk melegen üdvözölte a definitor Atyákat; és az összes jelenlevő atyákat és testvéreket felhívta arra, hogy esdjék le buzgó imáikkal a mindenható Istennek kegyelmét a kongresszusra, hogy mindent bölcsen, Isten akarata szerint a lelkek üdvére s a provincia javára intézhessenek el. Ugyanezen célból másnap, azaz jul. 22-én reggel 6 órakor főt. Provinciális Atyánk ünnepélyes szent misét celebrált Zadravec István, Schrotti Pál és Virág Venánc atyák segédlete mellett, melyen a theologus növendékek choralis misét énekeltek a legújabb szolezmói graduálék szerint. Mise után $\frac{1}{2}$ 9-kor kezdődött meg az első szesszió. Az egyes szessziókat főt. definitor atyáink a provinciáltságban tartották meg és pedig mindennap kettőt, reggel $\frac{1}{2}$ 9-kor egyet és délután 3 órakor egyet. A tárgyalás mindössze három napot vett igénybe. A kongresszus definitoriális legelső feladata a „Secretarius Provinciae” megválasztása volt. A definitorium megejtette a szavazást, mely P. Virág Venánc „secretarius Provincialis”-ra esett, aki rögtön ott helyben letette a főt. P. Provincialis kezébe és a definitor atyák előtt a Constitúciók által előírt esküt. S így az új hivatalába lépve mindjárt részt is vett az üléseken. Ezután tárgyalásra kerültek a provincia egyéb fontos és elintézendő ügyei, mint a komputusok, relatiók megvizsgálása, reformáció, személyi diszpozíciók stb. Jul. 24-én délben fejeződött be a kongresszus. Miután főt. P. Provinciális Atyánk hálás köszönetét fejezte ki a főt. definitor atyáknak bölcs tanácsaikért és szíves fáradozásaikért, a kongresszus szétoszlott. Legelsőnek P. Kochán Bertalan házfőnök távozott a körünkből, kit csakhamar P. Kaizer Nándor házfőnök is követett. P. Szendei Ágoston jul. 26-án tért vissza Pécsre. Legtovább tartózkodott közöttünk a mi nagy örömünkre a főt. P. Tamás Alajos Exminiszter és P. Martinov Fortunát atyák, kik jul. 28-án hagyták el a kongresszus színhelyét.

Ünnepélyes fogadalom. Jun. 22-én ismét három hittanhallgató növendék — Polich Lipót III. é., Krausz Bernát III. é. és Bende Szaniszló III. é. — tette le az ünnepélyes fogadalmakat. A főt. P. Provinciális a fogadalom-tétel szimbolikus átvételével Schrotty Pál atyát, a klerikusok magisterét bizta meg, ki az ünnepélyes mise evangéliuma előtt három növendékéhez szeretetteljes beszédet intézett, melyben őket különösen a fogadalmakkal járó nehézségekre figyelmeztette, s azok bátor nehézség-lelkü leküzdésére buzdította. — Bende Barárd

III. éves hittanhallgató az ünnepélyes fogadalom letévése alkalmával a főt. P. Provinciális engedélyével szerzetesi „Berárd” nevét „Szaniszló”-ra változtatta.

Ordinációk. Jun. 23-án korán reggel 3 órakor 11 hittanhallgató növendék hagyta el Gyöngyöst, kik Schrotti Pál magiszter atya vezetése alatt Egerbe utaztak ordinációra. Amint Egerben leszálltak a vasutról, egyenest az érseki szemináriumba tartottak, ahol nagys. és főt. dr. Demko Gy. c. prépostkanonok és dr. Ivanovits E. spirituális előtt növendékeik letették az „examen ordinandorum”-ot. Ezután az egri zárdánkba mentek, ahol P. Mezey Sinus házfőnök rendkívül szíves vendéglátásban részesítette őket. Még aznap megtekintették az épen restauráció alatt álló katedrális és az érseki lyceumot. A lyceumban a kapus kalauzolta őket, ki a lyceum összes nevezetességeit megmutatta nekik s a freskókhoz, a könyvtárhoz stb-hez magyarázatokat fűzött. Legelőször a régi vita termet s annak, a tudomány négy fakultását feltüntető freskóját tekintették meg, azután a könyvtárt — melynek régi s remek kódexeit csodálták meg leginkább, majd a képtárba vonultak — s itt időztek legszívesebben — s végre a csillagászati tornyot nézték meg. Bővült ismeretekkel és lelkendező lélekkel tértek vissza a zárdába, ahol nyomban megkezdődtek a lelkigyakorlatok. Másnap Reinholz Odorik végzett IV. é., Raab Othmár végzett IV., Polich Lipót III. é., Krausz Bernát III. é., Bende Szaniszló III. é. és Kopilovics Ivo III. éves theologusok előbb a szemináriumba, s onnan a világi klerikusokkal együtt az érsek úr magánkápolnájába indultak a kisebb rendek felvételére. Öngyméltósága Szmrecsányi Lajos érsek úr még a mise előtt az egyik növendékünket konfirmálta s utána nagys. és főt. dr. Demko Gy. és Ridarcsik J. kanonokok segédlete mellett megkezdte a szent misét, mely alatt a fentemlítt hittanhallgatók felvették a kisebb rendeket. Ugyanezek jun. 25-én az alszerpapi szent rendet is felkapták. Öngyméltósága Szmrecsányi Lajos jun. 26-án Mayer Marcellin, Kiglits Irén, Muha Ignác és Temunovich Amand végzett negyedéveseket diákonusokká s jun. 27-én ugyanezeket Muha Ignác kivételével s Leszják Lajos IV. éves hittanhallgatót áldozárokká szentelte. Az előbbi három a felszentelés után mindjárt a jurisdictioi vizsgát is letette. Az összes neomistáink aznap hivatalosak voltak az érseki ebédre, mely után mindegyik szülőföldjére sietett első szent miséjének a bemutatására. P. Mayer Marcellin Aradszentmártonban mutatta be első szent miseáldozatát. Nagys. Magyary Pál nagybecskereki apátplébános — ki P. Marcellinnak boldogságát mindig szíven viselte s neki oly nagy jótevője volt — vezette szerető fiát az oltárhoz. P. Kiglits Irén Pécsen mondotta első szent miséjét. Manuductora P.

Szendei Ágoston definator atya, az ő egykori szeretett noviciusmagisztere volt. Az evangélium után a szószéken P. Hrebák Gergely alakja tűnt fel, ki lelkes beszédet intézett a néphez. P. Temunovich Ámánd neomista első szent miseáldozatát Szabadkán mutatta be az Úrnak. Manuductora P. Kochán Bertalan definator atya s szabadkai házfőnök; s szónoka: Raich Balázs rókusai plébános volt. Nagyszámu vendégei között ott látjuk főt. Provinciális Atyánkat is, kit a vizita-utja épen arra felé vezetett. P. Leszják Lajos, P. Plischka Norbert kíséretében Csáktornyára utazott s ott tartotta meg fényes segédlettel primiciáját. Az oltárhoz P. Horváth Lajos csáktornyai házfőnök vezette a fiatal neomistát. Isten áldását s bő kegyelmét kívánjuk az ujmisés testvéreinkre.

A primiciák után a neopresbyterek közül csak P. Leszják Lajos tért vissza a studiumba, a többi hármat a főt. Provinciális Atyának már előzőleg eldisponálta, még pedig: P. Mayer Marcellint Kaplonyba; P. Kiglits Irént Pécsre és P. Temunovich Ámándot Sebesre.

Dispozíciók. A definitorialis kongresszus által eszközölt dispozíciók rendkívül meglepőek voltak, mert nem várt változásokat hoztak. Így kívánta ezt a Provincia java. 12 superior változott. A dunaföldvári zárda gvárdjánátussá lett, minthogy a Constituciók által előírt egyének száma meg volt a zárdában. A definitorium továbbá szükségesnek tartotta az egri zárda reformációját.

Renovációk. A füleki zárdatemplomot — mint tudjuk — már régóta restaurálják s most kaptuk a hirt, hogy már egészen elkészült. A templom teljesen új képet öltött magára. Különös figyelmet érdemelnek Adám rozsnói festőművész gyönyörű freskói. Ezeket remekbe készítette a kitünő festő. A templomfelszentelés aug. 15-én lesz. Minthogy a rozsnói püspök úr arra az időre épen távol lesz, azért a templom felszentelésével a kerületi esperest bízta meg. Az ünnepi szónok P. Zadravec István lector. gen. lesz.

Ugyancsak nagy változáson ment át a kecskeméti zárda s temploma is. A zárda is, a templom is kívül-belül egészen megújult. A restaurálást Kovács J. budapesti építész vezette, ki igen ügyes és alapos munkát végzett. — A füleki és kecskeméti házfőnökök ernyedetlen buzgalma vitte keresztül ezeket a nagyszabású renovációkat, kiket ezért a legnemesebb hála kifejezése illet meg.

Kisebb renovációk vannak továbbá a gyöngyösi zárdában is. Főt. Provinciálisnak egyik hó kívánsága az, hogy azon zárda, mely egy félévezreden keresztül a tartománynak mindig középpontja és anyaháza volt, legyen ezentúl is centruma a provinciának, s mint ilyent kell hogy különös módon ápoltság és gondoztassék. Főt. Provinciális Atyánknak e szándékát hathatósan segíti s előmozdítja P.

Pesti Manó házfőnök, ki ép most köveztette ki a zárda felső folyosóját, s a lépcsőházban a falépcsőket kölépcsőkkel váltotta fel. Most folyik javában a templom oltárainak a restaurálása, nemkülönben ebédlőnknek freskókkal való kifestése is. Ugyanis Unghváry Sándor festőművész az ebédlő boltivezetén nyugvó oválokba szent Ferenc életét ábrázoló freskókat készít. A kisebb kiadásban elkészített vázlat-festményeket ép most teszi át a művész kartonokra, mely munkában jelentékeny segítséget nyújt neki két hittanhallgató növendékünk: fr. Ober-ten Odilo III. éves és fr. Borsányi Balázs II. éves theologus, kik különben a freskók festésében is fognak segédkezni.

Ezüst misék. A lefolyt két hónapban Provinciánk három érdemes tagja érte meg áldozópappá szenteltetésének 25-ik évfordulóját. P. Plischka Norbert, szelíd és jó szíve miatt mindenki által kedvelt testvériünk, junius 26-án mutatta be gyöngyösi templomunkban a Mindenhatónak jubileumi áldozatát. Megható és kedves ünnepély volt ez. A gyönyörűen feldíszített oltárnál az atyák és clericus testvérek assistenciája mellett mondotta el az ünneplő atya jubiláris nagymiséjét; az ünnepi szónoklatot P. Emmánuel házfőnök tartotta. A kóruson a theologus testvérek énekeltek. A templomban úgyszólván csupa előkelő hívek voltak jelen. Testvéri öröm és szent ünnepélyes érzés töltötte el ekkor a gyöngyösi kolostort. Ugyanez alkalommal tisztelőinek egész serege fejezte ki üdvözlőit Norbert atyának.

Nemkevésbé megható volt Barmos György szegedi és Bachich Metód kecskeméti házfőnök atyák jubileuma. Igaz ugyan, hogy teljesen félrevonultan és csendességben jubiláltak, de ez mit sem von le az ünnep értékéből. Mindketten július 1-én mondták ezüst miséjüket. György atya Szegeden, Metód atya pedig Szolnokon. P. György már hajnali 5 órakor misézett, hogy semmiféle ünnepélyesség ne legyen a sz. misénél, mindazonáltal a Rendtartományfőnök atya, ki akkor ép Szegeden tartózkodott, mégis elment sz. miséjére. Metód atya szintén minden ünnepélyesség nélkül tartotta meg ezüstmiséjét. Jóllehet a jubiláló atyák mindent el akartak palástolni, mégsem sikerült számításuk; mert csakhamar hire terjedt a jubileumnak és nem tudták elkerülni a tisztelet és szeretet jeleit, melyekben őket a rendi testvérek és ismerőseik részesítették. Mindhárom atyát az A. R. P. Provinciális is üdvözlölte; Norbert és Metód atyáknak sürgönyileg, P. Györgynek pedig élőszóval fejezte ki jókívánatait. György szegedi házfőnök atya üdvözlésére megjelentek még ez alkalommal a kolostorban Méltóságos és ft. Jászai Géza c. püspök szegedbelvárosi plébános, Várhelyi József esperes rókusvárosi plébános, Breisach Béla kisteleki plébános, Niedermayer Antal felsőkőzponti adminisztrátor és P. Kochán

Bertalan házfőnök Szabadkáról. Sürgönyileg üdvözölte a jubilálót a gyöngyösi familia is. Mi pedig kérjük a jó Istent, hogy jutalmazza meg bőségesen szeretett testvéreinket azon odaadó és fáradságos munkáért, melyet huszonöt esztendőn keresztül az Úr szőlőjében kifejtettek. Engedje a Mindenható, hogy még huszonöt évig munkálkodhassanak erőben, egészségben a Szentlélek malasztjával a lelkek üdvözítésén!

Újabb dispoziciók. Alig jelent meg a Tabula máris újabb dispoziciók váltak szükségessé. És pedig megváltozott mindenekelőtt két előljárónak a helye. Ugyanis Barmos György atya a Tabula szerint kecskeméti házfőnök lett, míg Bachich Metód atya a szegedi ház élére állíttatott. Most értesülünk róla, hogy Provinciális Atyánk a közbejött nehézségek miatt Barmos György atyát újra Szegedre nevezte ki házfőnöknek, Bachich Metód atyát pedig a kecskeméti ház vezetésével bizta meg. Azonkívül Radvánszky József és Róczyán atyák nem cseréltettek ki kölcsönösen, hanem az előbbi Szolnokon, az utóbbi pedig Szegeden maradt.

Szeged-alsóközponti plébánia feladása. A tavasszal az Istenben megboldogult P. Barkocs Károly halálával súlyos csapás érte a szegedi alsóközpontot. Benne egy fáradhatatlan munkását vesztette el a Provincia, aki Nagypál Kilit atyával vállvetve végezte azt az emberi szervezetet megtörő munkát a szegedi tanyák pasztorációját. Két embernek 25 ezer lelkét adminisztrálni, 40 iskolát ellátni, ennyi hívőt gyóntatni és lelkileg gondozni felülmúlja, de fel is emészti minden erejét. Egy egész életet úgyszólván parasztszekéren tölteni, rendes koszthoz ritkán jutni, nagy önfeláldozást tételez fel! Hányszor esik meg az, hogy reggel elindul kocsin beteghez és csak este avagy másnap ér vissza a páter. Ilyen munka nem két embernek való, mert husznak is volna mit tennie. És ily óriási munkakörből ragadta ki a halál Károly atyát. Az egyedül maradt Kilit atyának a szegedi és szabadkai testvérek felváltva mentek segítségére a Congressusig. Most azonban már végleg rendezni kellett az alsóközpont ügyét. Vállalkozó nem akadt sehol, aki elfoglalta volna a megboldogult P. Károlynak helyét, s azután P. Kilit is megbetegedett oly annyira, hogy komoly bajtól lehet tartani, ha tovább is folytatja működését; sőt mi több jelenleg is betegágyban fekszik, így tehát a Ven. Definitorium nem tehetett egyebet mint hogy elhatározta, hogy az alsóközponti plébánia adminisztrálásáról lemond egyszer és mindenkorra és a plébániát a csanádi püspök úr kezeibe átszolgáltatja. A Ven. Definitorium emez elhatározását Tartományfőnök atyánk még a múlt hó 28-án közölte hivatalos átirataiban a méltóságos püspök úrral és Szeged kegyúri város polgármesterével, kérve minkét he-

lyen a lemondás elfogadását és az alsóközponti plébánia mielőbbi átvételét. Mindkét helyen megkezdették már a plébánia ügyének rendezését. Azonban persze az a baj, hogy a munka az alsóközpontban rengeteg sok, a dotáció meg kevés. Így aztán persze a világi papság körében senki sem pályázik a jelen körülmények között az alsóközpontra. Ezért a megyéspüspök úr több dotációt akar Szeged városától mint kegyúrtól kieszközölni, sőt nagyon valószínű, hogy az alsóközpontot több plébániára fogják felosztani, s ezeket majd külön-külön kell majd a városnak ellátnia. Ezek miatt késik az alsóközpont átadásának ügye, mert a megyéspüspök úrnak előbb a várossal kell tárgyalnia a plébánia anyagi viszonyainak rendezése körül. Legutóbbi levelében a megyéspüspök úr azon kívánságának adott kifejezést, hogy a rend adminisztrálja még az alsóközpontot jövő év szeptember elsejéig s akkor venné ő át kezünk-ből a plébániát. Ez nehéz feladat lesz a Provinciára, s valóban nem tudjuk, hogy miként fogja ezt megoldhatni, főképp — amitől a jó Isten mentsen! — ha Kilit atya is végképp ki-dőlné.

Lelkigyakorlatok. Mindenfelől kapunk értesítéseket, hogy egyes atyák nagy buzgalommal vezetik a szent gyakorlatokat. P. Prieszter Ágoston Lippán, Temesvárott és Nagyszentmiklóson tartott az apácáknak lelkigyakorlatokat. P. Havas Kapisztrán Zsámbékon szintén apácáknál vezette a sz. gyakorlatokat. Mindketten szép sikert arattak, mert beszédeik megtermették a kellő gyümölcsöket: a lelki megújulást és szent örömet. Mária-Radnán egymásután négy turnusban tartottak sz. gyakorlatokat P. Feisz Hugolin és P. Lombos László a világi papság számára. A résztvevők különös hálával és szeretettel emlékeznek meg a két jó atyáról. P. Zadvarecz István theologiai lector pedig Bácsban tartott most augusztus első felében két turnusban sz. gyakorlatokat szintén világi papok számára. Engedje a jó Isten, hogy fáradozásaik minél gazdagabb gyümölcsözést nyerjenek!

Egyházzenei tanfolyam. P. Dobos Dénest és P. Unyi Athanázt, kik a rendi studiumokban immár szervezeten vezetik az énekkarokat, a főtiszt. P. Provinciális elküldötte a Járósy Dezső zeneakadémiai tanár által rendezett temesvári és mária-radnai egyházzenei tanfolyamokra. Mindketten gazdag ismeretekkel és kántori diplomával tértek haza. Így alkalmuk lesz az újabban szerzett tapasztalatok alapján a studiumokban a korális éneket tökéletesebben vezetni és ismereteiket értékesíteni.

Változás a studiumban. Minthogy az új Constitúciók megkívánják növendékeinktől, hogy teljes gimnáziumi képzettséggel birjanak, azért a kongresszus def. úgy határozott, hogy ezentul a bajai studiumban növendékeink kizárólag csak gimnáziumi tantárgyakat, még pedig

a felső négy gimnáziumi osztálynak megfelelő anyagát tanulják. Ép azért a kongresszus a filozófiai studiumot a theológiára tette át. Hogy azonban ezáltal növendékeink a latin nyelvben hátra ne maradjanak, azért a kongresszus továbbhi tározata az, hogy ifjaink a hittant latinul tanulják.

Az új szatmári zárdába beköltöztek első lakói. Mint tudjuk, az új zárda első főnöke P. Tamás Alajos Exprovincialis és Custos lett, őt találta a Ven. Definitorium a legméltóbbnak és legalkalmasabbnak az új zárda főnökségére, annál is inkább, mivel az ő provinciálissága alatt indult meg a szatmári zárda elfoglalásának ügye. Hogy mint folynak Szatmáron a dolgok, annak jellemzésére közlünk egy pár sort P. Marcellin leveléből, melyet a napokban irt a főtiszt. P. Provinciálisnak, s akinek engedelmeivel idézzük a következőket: „Jul. 29-én d. e. 9 órakor érkezünk meg a ft. P. Custossal. Az állomáson várt az a jó lelkű építész úr, Veszeloyszky Béla, aki saját fogatán aztán bevitt új otthonunkba. Hiszen azt mondanom sem kell, hogy kezdve az állomástól egész hazáig a bámulat tárgya voltunk; pláne hogy azt a sok ládát és kuffert látták a kocsinkon. Amint le szálltunk a kocsióról óriási láрма ütötte meg fülünket, s egy percre rá magam előtt láttam — jobban mondva semmitsem láttam a rengeteg sok munkástól. Danoltak, füttyültek etc. Hát egyetlen egy szoba volt „készen“, mert hát négy fala s két ajtaja volt! „Ez a mi leendő lakásunk“ — szolt a P. Custos. Bementünk tehát s kézi táskánkat leraktuk. Fölöttünk kalapáltak, a folyosón a festők nagy létráikkal merészeket léptek, jobbról szidta a mester inasát, balról verték a falat; kint festették az utcai részt! Na ez aztán csendes zárdai lakás. Utána azután körülnéztünk, hogy mennyire haladt két hét alatt a munka. Két héttel előtte szintén voltam itt a ft. P. Custossal s mit tagadjam, azon halvány sejtéssel, ez lesz talán nemsokára lakásom. Akkor nem tudtam megnézni azt az annyira dicsért szép templomot, akkor fájdalommal távoztam; de most elsőnek kérelemmel járultam a ft. Custoshoz, nézzük meg templomunkat. Erre megnéztük. Ilyen szép templom! Itt öröm imádkozni — pláne misézni. Szébb mint a szabadkai! Festése művészi! Utána elmentünk az aulába, ahol szinte kitüntető tisztelettel és szeretettel fogadtak. Itt leadtunk egy csomót a vizitból. Ezután elmentünk a Veszeloyszky úr hintóján a jó jezsuitákhoz. Itt igazán „testvéri“ szeretettel fogadtak. Most dilemma elé kerültünk: az aulában Hámon nagys. úr hívott vendégül, de a jó jezsuiták már két napja meghívtak. Potiores jure voltak ennél fogva a jezsuiták. Itt azután a ft. P. Superior szinte kért, hogy maradjunk ott szállásra, legyünk étkezésen vendégei, ha kell egy teljes

héten át a legnagyobb örömmel vár! Ebéd után haza mentünk. Addigra hozatott az építész úr 2 ágyat és 2 matracot. Vánkos megérkezett Bácsból. Mosdót is vett a ft. P. Custos, s így megvoltunk ketten egy szobában cum multis indigentiis. Én nem bántam, csak őt sajnáltam, mert erősen köhögött s panaszkodott. Estére megjött az első laikus testvér is fr. Paskál. Szereztünk hamar neki is szegényes pihenő helyet. Vacsorára nem mentünk a jezsuitákhoz, hanem magunkkal hozott főt sonkát és kenyeret ettünk. Másnap reggel megkezdtük a misézést. Hát most még nagyon szórványosan jönnek, de nap-nap után gyarapodnak. Már 3-at áldoztattam. Naponkint akad már gyónó. Vacsárra több is. Kelyhünk csak egy van, mert kettőt és szép monstranciánkat Hámon nagys. úr biztonságba helyezte a veszélyes sok munka miatt. Most tengeren van fürdön, ha hazajön elkérjük. Partikulákat a jó jezsuita atyák küldenek. Már másnaptól kezdve asserváljuk a Ssumót. Reggelit is küldöttek a jezsuiták; végre megjött a mi kis szakácsunk, s azóta a magunk szegényes de jó kosztját esszük a konyhában hucusque. A laikusok most együtt hálunk még. Nekünk ugyan a ft. P. Custossal van már ugyan szobánk, de persze rendről nem igen lehet még beszélni, míg ez a sok nép ki nem megy házunkból. Igazán olyan jókedvvel megy minden, mintha csak Sz. Ferenc atyánk különös áldása volna rajtunk. Nélkülözünk sok szükségeset is, de azért nincs betegség. Már a Hermann testvér is itt van s dolgozik a szükséges ruhadarabokon. Ma érkezett meg a gép Budapestről. No ezt nem is írtam még, hogy naponként kétszer-háromszor is jött eddig a M. Á. V. fuvarosa, s hozta a csomagokat — s vitte kis pénzünket... Most már kevés van vissza. Tegnap óta már megtartjuk a reggeli elmélkedést és a recollectiót is. A kis Tyukodi fiú nagy segítségünkre van. Így aztán lassan folyik életünk.“

Jelezzük még azt, hogy a jólelkű szatmári püspök úr magának tartotta fenn a zárda átadását, amit f. hó végén személyesen és ünnepelesen óhajt megtenni. Az átadásra ft. Provinciális Atyánk ft. Bendes Valérián Def. Gen. atyát is meg akarja hívni, ő maga is meg fog jelenni Kaizer Nándor és Martinov Fortunát definitor atyák kíséretében. Isten áldása legyen az új zárda tagjain és működésükön!

Szerkesztői üzenet.

A „R. T. Közlöny“-re újabban előfizettek: P. Hauer Tamás Szentkútról 12 K-t, P. Plischka Norbert 5 K-t és a szolnoki zárda 10 K-t.